

ВІДГУК

на дисертацію КРИЖАНІВСЬКОЇ ОКСАНИ ФЕДОРІВНИ
«Розвиток ціннісно-мотиваційної сфери студентів у процесі фізичного
виховання», представлену на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з фізичного виховання та спорту зі спеціальності
24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення

Актуальність обраної теми дисертації.

Соціально-економічні перетворення в Україні, інтеграція її в європейське суспільство створює необхідність у фахівцях якісно нового рівня. Це зі свого боку впливає на зростання кількості наукових досліджень, присвячених проблемам фізичного виховання в контексті професійної підготовки фахівців різних спеціальностей.

Дієвими засобами формування цінностей та мотивів студентів є фізична культура та соціально-культурний досвід, набутий у цій сфері суспільної діяльності, який відображений в національних та регіональних традиціях, звичаях, спортивних досягненнях минувшини. При цьому культурно-історична спадщина, як духовно-виховний засіб, має неабиякий вплив на формування ціннісно-мотиваційної сфери особистості.

Однак, попри широкий спектр досліджень специфіки фізичного виховання студентів різних спеціальностей, сьогодні залишаються не вивченими особливості розвитку їх ціннісно-мотиваційної сфери. А це, безумовно, негативно позначається на якості професійної підготовки й зумовлює потребу у проведенні спеціального наукового дослідження.

Беручи до уваги вищезазначене досліджувана наукова проблема без сумніву є актуальною для теорії і методики фізичного виховання.

Дисертаційна робота виконана відповідно Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту на 2006-2010 рр. Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту за темою 3.1.1 «Теоретико-методичні та програмно-нормативні основи фізичного виховання учнів та студентів» (номер державної реєстрації 0111U000771), а також згідно зі Зведеним планом науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту на 2011-2015 рр. Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту

за темою 1.5. «Методологічні та нормативно-правові засади організації фізкультурної освіти та кадрового забезпечення у сфері фізичної культури і спорту» (номер державної реєстрації 0111U001717).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Аналіз матеріалів дисертації з позиції їх обґрунтованості засвідчує логічний зв'язок назви наукового дослідження з визначеними метою і завданнями. Чітко окреслено теоретичну і методичну основи дослідження, що передбачало обґрунтування і розроблення програми розвитку ціннісно-мотиваційної сфери студентів у процесі фізичного виховання. Об'єкт і предмет дослідження відповідають темі дисертаційної роботи. Використані методи адекватні поставленим завданням.

Досягнення мети дослідження забезпечено поетапним вирішенням чотирьох завдань. Така організація сприяла одержанню необхідних теоретико-емпіричних даних, а коректне застосування методів математичної статистики – підвищенню надійності та об'єктивності зроблених висновків. Зокрема, використовуючи загальнонаукові методи, здобувач опрацювала 293 джерела наукової літератури і одержала ретроспективну інформацію у визначених першим завданням дослідження напрямках.

Вирішуючи інші поставлені завдання, здобувач одержала емпіричні дані, спочатку у ході констатувального, потім – формувального педагогічних експериментів. На етапі констатувального експерименту були одержані дані щодо визначення показників ціннісно-мотиваційної сфери студентів та рівень їх фізичної підготовленості.

Одержані дані дозволили виокремити останнє четверте завдання дослідження, яке полягало у розробці й експериментальній перевірці ефективності експериментальної програми розвитку ціннісно-мотиваційної сфери студентів у процесі фізичного виховання. Експериментальна перевірка розробленої програми дозволила визначити її ефективність у вирішенні поставлених завдань.

Вищезазначене викладено в основному тексті роботи, що складається з переліку умовних позначень, вступу, п'яти розділів, висновків, списку

використаних літературних джерел і додатків. У вступі обґрунтовано вибір теми дисертаційної роботи, наведено аргументи на користь використаного методологічного апарату і необхідності проведення досліджень у визначеному науковому напрямі.

Текст першого розділу присвячено аналізу фундаментальних підходів до організації фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів (ВНЗ). Встановлено, що чинний зміст фізичного виховання студентів вказує на його недосконалість у плані підвищення адаптаційного потенціалу і покращення резистентності організму до впливу факторів довкілля. Як результат виникає гостра необхідність у розробці ефективних програм на основі комплексного використання специфічних та неспецифічних засобів фізичного виховання студентів. Обсяг розділу не перевищує визначену норму. Наведена у цьому розділі інформація дозволила виокремити невирішені питання, сприяла вибору адекватних методів і оптимальній організації експериментальних досліджень. Останні знайшли відображення у другому розділі дисертаційної роботи.

Третій розділ присвячений аналізу й узагальненню даних, одержаних під час констатувального експерименту, а також представлено показники цінностей і мотивів діяльності досліджуваного контингенту студентів, у четвертому розділі викладено короткий зміст експериментальної програми, організаційно-педагогічні умови її реалізації, дані розвитку ціннісно-мотиваційної сфери, рівня фізичної підготовленості, морфо-функціональних показників студентів до і після формувального етапу дослідження. Висновки, наведені наприкінці кожного з цих розділів, узагальнюють одержані результати.

Сформульовані висновки у повній мірі відображають результати проведених досліджень та засвідчують вирішення поставлених завдань і досягнення мети. На нашу думку важливим для теорії і методики фізичного виховання є висновок щодо посилення вимог до національного, патріотичного виховання студентів засобами історичного матеріалознавства, належного організаційно-методичного забезпечення процесу фізичного виховання, в якому особистісні цінності, оздоровча спрямованість виступала б як

системоутворюючий гуманістичний фактор, який формує сучасну тактику і стратегію гармонізації виховання студентської молоді та дозволяє здійснити цілеспрямоване вирішення завдань формування здорової особистості.

Достовірність результатів та їхня новизна. Результати дисертаційної роботи відповідають наступним характеристикам: достатньою тривалістю педагогічних експериментів, необхідною кількістю вибірки досліджуваних, використанням методів математичної статистики під час аналізу одержаних емпіричних даних, кількістю показників, що вивчалися, як на етапі констатувального, так і формувального експериментів.

Здобувачем уперше розроблено й експериментально обґрунтовано програму розвитку ціннісно-мотиваційної сфери студентів. Пріоритетним компонентом експериментальної програми була легка атлетика, при розробці якої було використано культурно-історичну спадщину, пов'язану з регіональним розвитком легкої атлетики; комплексно досліджено ціннісно-мотиваційну сферу студентів, що дозволило виявити низку чинників, які сприяють розвитку особистісних орієнтирів, що забезпечують процес оволодіння знаннями, вміннями та навичками; удосконалено наукові підходи до процесу організації фізичного виховання студентів ВНЗ; набули подальшого розвитку теоретичні положення про шляхи формування ціннісних орієнтирів студентської молоді у процесі фізичного виховання, які позитивно впливають на підвищення рівня фізичної підготовленості та покращення фізичного здоров'я.

Практичне значення дослідження полягає в з'ясуванні особливостей формування ціннісних орієнтацій та мотивів студентів у процесі фізичного виховання, а також факторів, що впливають на особистісні потреби, інтереси до покращення фізичного здоров'я, фізичної підготовленості молодих людей; обґрунтуванні організаційно-методичних умов розвитку ціннісно-мотиваційної сфери студентів у процесі фізичного виховання, які можуть бути використані у роботі ВНЗ для підготовки фахівців різних спеціальностей.

Результати досліджень впроваджено в навчальний процес ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Коледжу фізичного виховання Національного університету фізичної культури і спорту України, Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, що підтверджується відповідними актами і довідками.

Повнота викладення результатів роботи в опублікованих працях і авторефераті. Результати дослідження висвітлено у 12 наукових працях, з яких: п'ять – статті у спеціалізованих фахових виданнях України, одна – в періодичному науковому виданні Польщі, шість – в інших наукових виданнях. Зміст автореферату відповідає змісту дисертаційної роботи та відображає її основні положення.

Зауваження до змісту дисертації й автореферату. Дисертаційна робота та автореферат містять технічні помилки.

1. Сторінки 89, 100, 102, 106, 115, 128, 133, 138, 140, 145, 157 дисертації та 5, 7, 8, 11, 15 автореферату.

2. Для виконання першого завдання, а саме: з'ясувати ступінь вивчення ціннісно-мотиваційної сфери студентів у процесі фізичного виховання, доцільно було б ознайомитись із останніми працями, присвяченими вивченню ціннісно-мотиваційної сфери молоді таких зарубіжних дослідників, як Ernst D. J., Kilpatrick M., Moreno J. A., Ntoumanis N., Sas-Nowosielski K., Tileston D. W.

3. Досліджувані у ході експерименту морфофункціональні та показники фізичної підготовленості слід об'єднати у групу медико-біологічних методів дослідження і виокремити їх у другому розділі дисертації.

4. Рисунки 2.1 та 2.2 (с. 49) слід перенести в додатки, оскільки вони не несуть інформаційної цінності в основному тексті роботи.

5. У назвах таблиць слова «студентів» (табл. 3.7) та «студенток» (табл. 3.8) доцільно замінити на «юнаків» та «дівчат» відповідно (с. 79, 80).

6. Такі дослідники психології мотивації, як Л. Декерс, С. Занюк, Ю. Юрчишин вважають, що ціннісне ставлення до навчального предмету не розвивається. Розвиток ціннісного ставлення можливий до особистого здоров'я як категоріального поняття (с. 81).

У зв'язку з дискусійним характером нижченаведені питання потребують відповідей від здобувача:

1. На сторінці 111 дисертації Ви вказуєте, що “на другому етапі формувального експерименту розроблено програму, обрано мету діяльності, визначено методи, форми й засоби її впровадження”, проте в тексті автореферату та дисертації не вказано, що Ви проводили двоетапний формувальний експеримент. Поясніть, будь ласка, які завдання виконувались на кожному із вказаних етапів?

2. Скажіть, будь ласка, чи можливе використання розробленої програми для розвитку ціннісно-мотиваційної сфери студентів не тільки засобами легкої атлетики, а й іншими видами рухової активності?

3. На сторінці 37 дисертаційного дослідження Ви зауважуєте на “низький відсоток дисертаційних робіт з проблем фізичного виховання”. Чи об'єктивно є така думка і як Ви вирахували кількість означених робіт у відсотковому співвідношенні?

4. Скажіть, будь ласка, чи вирішили Ви друге завдання дисертаційного дослідження, визначивши основні підходи до організації фізичного виховання і де ці підходи висвітлені?

Наведені зауваження і дискусійні питання не мають принципового характеру, оскільки не впливають на одержані результати та висновки, а отже не знижують рівень виконання та загальну оцінку дисертаційної роботи.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертація «Розвиток ціннісно-мотиваційної сфери студентів у процесі фізичного виховання» подається вперше, є самостійною, завершеною науковою працею, що розв'язує важливе наукове завдання галузі фізичного виховання і спорту. Робота відповідає вимогам пункту 9, 11 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань старшого наукового співробітника» затвердженого постановою Кабінету Міністрів України за № 567 від 24 липня 2013 року та шифру спеціальності 24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення, а її автор Крижанівська Оксана Федорівна заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту.

Офіційний опонент:

кандидат наук з фізичного
виховання та спорту, доцент,
доцент кафедри фізичного виховання
Кам'янець-Подільського
національного університету
імені Івана Огієнка

Мисів В.М.

[Handwritten signature]

засвідчую

[Handwritten signature]

